

Največji slovenski dnevnik
- v Zedinjenih državah -
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

list slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

NO. 122. — ŠTEV. 122.

NEW YORK, FRIDAY, MAY 24, 1918. — PETEK, 24. MAJA, 1918

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Napad na Pulj.

SMELOST POROČNIKA PELLEGRINLA. — PREMAGATI JE MORAL VELIKANSKE ZAPREKE. — NAPADALCI UJETI?

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 23. maja. — Definitivno obvestilo, da so bili poveljnik Pellegrini in njegovi mornarji, ki so 14. maja torpedirali neko avstrijsko bojno ladjo v puljskem pristanišču, ujeti, se nahaja v kabelskem poročilu iz Rima laškemu poslaniku.

Italijanski glavni mornariški stan, 23. maja. — (Ass. Press.) — Podrobnosti o zadnjem italijanskem napadu na Pulj kažejo, da je bil to najsmeljši napad sedanje vojne. Poveljnik poročnika Pellegrini je že davno izdelal tozdevni načrt, o katerem pa je znan držati nenavadno tajnost. Da se ne bi zaznalo o njegovih nakani, je šel v strelne jarke ob Pijavi in ko je bil pripravljen, da se odpravi na Pulj, je rekel, da gre obiskat svoje prijatelje. Spremljal ga je en častnik in dva mornarja.

To družbo so spremljali rušilec in so prišli ob dveh ponoči v Pulj. Noč je bila zelo temna; luna je že pred dve ma urama zašla. Z obrežja je pihal lahen veter, ki je zadreval šum pripravljanja, ki je prihajalo z morja.

Vhod v pristanišče meri 400 jardov z dolgim pomolom, ki drži v veliko pristanišče, v katerem leži avstrijsko brodovje bojnih ladij, križark in rušilev, v polkrugu več vrst baterij.

V temi se je opazilo, da je bila opazovalna ladja obrnjena malo v stran; straža je najbrže spala. Bilo ni nikake čeujenosti.

Zdaj so se v temi izvedle zadnje predpriprave. Poveljnik Pellegrini in njegovi tovariši so oblekli gumijevo obleko, katero je mogoče bilo napihmiti. Načrt je bil oddaten torpede na velike ladje, nato so razstrelili svojo lastno ladjo, skočiti v vodo in čakati, da jih ujemo ali se potope.

Vi so bili prepričani, da ni bilo poti, po kateri bi se mogli živi vrnuti.

Zadeli so na tri zaporedne obrambne črte. Prva je bila opazovalna ladja, nato lesene boje, ki so zaznamovale vrsto min, potem pa močna jeklena mreža, ki je bila raztegnjena od obali na obal. Kako so mogli priti skozi te ovire, mora ostati tajno.

Spremljevalne ladje so čakale skoro eno uro, nato pa je bila tišina prekinjena z dvema razločnima razstrelbama torpedov; nato je v notranjem pristanišču top oddal alarm. Kmalu nato se je iz srede pristanišča polagoma dvignilo v barvani luči dvoje signalov, ki so naznanjali, da je Pellegrini prodrl do osrečja brodovja, od koder je poslal signale.

Prvi signal je pomenil: "Torpediral sem eno bojno ladjo"; drugi pa: "Ne brigajte se za nas; nimamo nikake priložnosti".

Ta zadnji signal je bil za slučaj potrebe dogovorjen in je imel biti oddan za slučaj, da ni bilo priložnosti, da bi se moga nuditi pomoč.

Domneva se, da so razstrelili svojo ladjo, skočili so glasno na načrt v vodo; na ladji je bila bomba, ki se razleti po določenem času, tudi, ako bi bila ladja pod vodo.

Pozneje se o Pellegriniju in njegovih tovariših ni več slišali. Vrjetno je, da so bili vsi ujeti.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

MARINE CORPS PUB BUREAU PHOTO
PRIJATELJA: AMERIŠKI VOJAK IN FRANCOSKA SIROTA

Kaj vse so dali Francozi za našo stvar

POVESTI, KI OPISUJEJO, KAKO JUNAŠKI SE VEDEJO FRANCOŠKI KMETJE ZA BOJNIMI ČRTAMI. — FRANCOZI NE JEMEJO STVARI Z LAHKE STRANI. — JUNAŠTVO ZA ČRTAMI. — DOMOLJUBNA FRANCOSKA MATI. — PARIZ JE POSTAL BOLJ RESEN. — PIŠE ALGERNON SAUTORIS. — (DOPISNIK NEWYORSKEGA "GLOBE" IN "CHICAGO DAILY NEWS")

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Pariz, Francija. — Slavna je zgodovina francoške armade na fronti. Štiri leta je prenasala glavo silo največjih nemških maskakov. V primeri s črto, katero so držali Francozi, so angleški in druge črte celo danes sorazmerno majhne in kratke. Francoška armada je gotovo zaslužila vso slavo, katero se ji je poto. Nje ustrajnost, nje veselo sprejemanje vseh žrtv, katero so zahtevali od nje in je neuskršen dnu ob tej in ob vsaki drugi urri, — vse je nekaj cesar se ne more pozdigniti dočasno.

Danes pa na srečo ni treba braniti francoških žena pred napadom razumejanjem. Vojna in trpljenja so pokazala francoške žene svetu v njih pravi luči in celi svet snema sedaj pred njimi klobuk. Jaz osebno pa se kljub temu ma veselim da jih nisem nikdar načratali, — vse je nekaj.

Druži je v glavnem odvisno zakladanje z živili teh junaških ljudi.

S tem pa, da obkladamo z neomejenim občudovanjem te junaške može, le preveč pozabljamo one, katero so pustili za seboj, stare in ohromele, matere, sestre, braće, stare očete in stare materje. Od ljudi je v glavnem odvisno zakladanje z živili teh junaških ljudi.

V prvem letu vojne sem zbolel ter odšel vsled tega v hišo nekega prijatelja v department Charente, ki je poljedeljski okrajev Francije, daleč proč od železnice. Tam sem živel med kmeti živel kot oni opazovali njih navade. Videl frazoz — Francozi so dvolj načratali, katero so jih pozvali igrati. Veseli me, da morem le povaljati te eminentno junaški narod. Bil sem priča njih potrežljivosti in marljivosti. Delil sem z njimi strane težkoči, katerih sem bil deležen v odstotnosti njih ljudibljev.

Pričam lahko o njih veseljem razpoloženju tekmo težke dobe, kajti kajti ni je bolj težke stvari kot čakati. Kmetje Franeje so se dejanski izkazali vrednim svoje skrbnosti.

Povprečni Amerikanec je bil prav do zadnjega časa pripravljen soditi Francijo in Franeje, — in to kljub nekaterim posameznim protestom, — po Parizu in še prav posebno po okrajih Montmartre in Quartier Latin! Neka ameriški pisatelji se jeli znebili Franeje in francoškega naroda z naslednjim frazo: — Francoz iso dvorljiv našedlo. Delo na poljih je šlo naprej tako dobro kot je pač moglo iti.

Otroci in starci možki in stare ženske so zavezale mesta krepkih mladičev in mož, ki so se nahajali pred Verdunom. Stari kopiji alprav mladi so nadomestili one, katerih se je pritegnilo v vojaško službo. Na ta način in z velikimi napori in trudopolnim delom se je posrečilo zoriti polja, jih posjetiti ter spraviti pridelek pod streho.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 23. maja. — Kakor pravi poročalec "Exchange Telegraph" iz Kodanja je danski raziskovalec Knud Rasmussen, svojo arktično ekspedicijo prišel v Dolgi zaliv in je obiskal vse pristanišča severne Greenlandske. Raziskovalec pravi, da je dosegel zelo važen značajni rezultat. Rasmussen s svojo drugo Thule-ekspedicijo odpotoval iz Danske v aprili 1916.

Rasmussen pravi, da je z enim spremjevalec šel v Etah in je postal sani z živčem za ostale družbo, toda pomoč je prišla prepozno, da bi mogla rešiti dr. Wulfa, ki je podlegel in ni mogel več prenašati prevelikih naporov.

McAdoo je odslovil železniške ravnatelje.

Zvezni zakladničar, ki je obenem tudi gen. želez. ravnatelj, je odstavil ravnatelje železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. — Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem so opriščeni železniški predsedniki svoje aktivne službe kot izvrševalni načelniki odnosnih železniških črt. Načrt generalnega ravnatelja ima kot cilj imenovanje zveznega ravnatelja za vsako železnicu. Kjerkoli bo mogoče, bodo takega ravnatelja imenovati iz srednje izvršajočih uradnikov dotedne družbe, da se zavaruje s tem interesem deželnarjev ter ohrani individualnost dotedne železnic.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 22. maja. —

Posledica akcije ravnatelja McAdooa je bila danes reorganizacija železniške uprave, soglasno z najnovnejšim načrtom žel administracije, v namenu, da napravi železnicu direktno odgovornim administracijam. S tem

O BODOČEM RAZVOJU NA AVSTR.-ITALJANSKI FRONTI

Piše: FRANK H. SIMONDS

Kaj bo na laški fronti?

ZAUPANJE ITALIJANOV V ZMAGO JE NARASLO, DOČIM SE JE MORALA AVSTRIJCEV POSLABŠALA. — CELA OPERACIJA NA ITALIJANSKI FRONTI JE SEDAJ LE STRANSKO POZORIŠE TER PREDSTAVLJA DESNO KRIVO ZDRAŽENE FRONTE POD POVELJSTVOM GENERALA FOCHA.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Dne 14. maja 1916 so vprizorili Avstrijevi veliko ofenzivo proti italijanski črti med Brento in Astico, to je od avstrijske Tirolske, južno od Trenta ter proti Beneški planoti, severno od Padova in Vicenze. Sedaj, v pričetku maja 1918, pa javljajo tako avstrijska kot italijanska oficijelna poročila o aktivnostih, ki so videti uvod k nadaljnemu napadu v istem kraju, ki je videl strašno, a ne uspešno ofenzivo pred dvemi leti.

Dva vidika sta, s katerih je treba opazovati italijanski problem: vojaški in politični. Gotovo vojaške posledice se bodo gotovo pojavile iz velikega avstrijskega uspeha na Beneškem. Nič manj jasno pa je treba vzeti v poštev gotovo politične razloge, ki govore proti in za pričetek take ofenzive in treba je vzeti v poštev še nadaljnje politične razmisleke, ki bodo posledica te ofenzive, če bo uspela.

VOJAŠKI IZGLEDI.

Vzemimo najprej vojaška naziranja: Jasno je, da smo prišli v letni čas, ko vremenske razmere omogočajo vojaške operacije v gorah. V pretekli zimi so bile take operacije prekinjene radi velikanskih snežnih zametov, ki so se pojavili veliko pozneje kot ponavadi, kar je predstavljal težko nepriliko za stiskane Italijane. Kljub temu pa so se pojavili še dosti rano, da niso mogli doseči Avstrijevi Nemci svojih glavnih ciljev v tej kampanji, ki se je pričela z veliko bitko ob severnem teku Soče, ki je znana pri centralnih zavezničkih kot Kobaridska bitka.

Ko se je kampanja končala, so bili Italijani pognani iz celega avstrijskega ozemlja, katero so bili zavojevali v dveh letih neprestanih naporov, z izjemo majhnega kosca na severu stare meje pri Gardski mejeru. Potisnilo se jih je nazaj ob Sočo pa do reke Piave in iz vseh visokih gora, Dolomitov, Karnijskih in Julijskih Alp, ki ločijo Italijo od Avstrije, med Gorico in Brento. Italijani so izgubili nekako 3000 kvadratnih milj Benške province z gotovim številom mest, ki so industrijalne važnosti. Kot so stale stvari takrat ter stoje tudi danes, so izgubili nekako polovico ozemlja, katero je morala Francija opustiti radi porazov, katere je doživelata 1914.

ZVITA BOJNA ČRTA.

Ko se je v pretekli jeseni pričela avstrijsko-nemška ofenziva, je bila italijanska fronta dolgo skoro petsto milj in je značaj, je bil izvanredno nesrečen za Italijane, kajti Avstrijevi v trentinskem okraju v južni Tirolski so se nahajali v neposredni bližini važnih komunikacij različnih italijanskih armad izločeno od Brente ter držali polkrog podobno fronto med Brento in Jadranskim morjem.

Konec ofenzive se je italijanska črta skrila na manj kot tretino njenega prejšnjega obsega in dasiravno je glavna neprilika še vedno obstajala, je obstajala le še v omenjeni obliki, kajti oni del italijanske armade, ki se je boril z licem proti iztoku, je bil le par milj preko točke, ki je bila najbližja avstro-nemški fronti ob trentinski meji. Če bi se Avstro-Nemci imposrečilo prodreti med Brento in Astico, po porazu ob gorenji Soči, bi bile skoro vse sile Cadorne obkolkjene in zajete, kajti Avstro-Nemci bi odrezali njih pota za umikanje. Videm ter tudi tržaško železnicu.

ZA REKO PIAVE.

Če se ozrete na zemljevid, boste videli, da so italijanske čete, ki stoje sedaj za reko Piavo, od močvirja pri izlivu reke pa do točke, kjer izvira iz grščevega izločno od Monte Grappa, odvisne glede svoje municie in dobav od železnic, ki prihaja od Verone, skozi Vincenzo in do Treviso. Če bi bili Avstrijevi v stanu odrezati to železnicu za armado ob Piave; bi se nahajala ta italijanska armada v kaj nevarnem položaju ter bi se jo mogoče potisnilo v južno-izločni smeri proti Benetkom in proč od ostanka italijanskih armad. Zajelo bi se mogoče to armado v močvirjih izločno od Padove ter pod Trevisom.

ZIVLJENSKI SEKTOR.

To je slaba stran sedanjega italijanskega položaja. Izvanredno nevrjetno je, da bi bili Avstrijevi v stanu pregnati Italijane iz njih sedanje postojanke in črte ob Piave reki, katera črta je bila utrijena tekom zime ter je tako dobra kot je potrebno v časih modernega vojevanja. Močne pozicije se nahajajo v celiem na italijanski strani reke. Reka sama je tudi ovira in italijanske komunikacije v ozadju so veliko boljše kot pa so avstrijske, da se spravi ojačanja na ogrožene točke.

Vsled tega je videti, da bi se moral Italijane prej obrniti od pozicije ob Piave, ne pa jih prisilno izgnati iz nje. Obrniti bi sejih moralno s tem, da bi se ogrozilo njih ogrodje, ne pa z napadom na fronti. Z eno besedo se življenski sektor ne nahaja za reko Piave, temveč med Piave in Astico, kjer se nahajajo Avstrijevi komaj malo več kot

Učinek nemške granate

Stališče avstroogrške armade

AVSTRIJCI BODO POSKUŠALI DELOVATI PO VZGLEDU NEMCEV. — AVSTRIJCEM DELA VELIKO PREGLAVIC ZVEZA MED NJIHOVIMI ARMADAMI V TRENTINU TER ARMADAMI NA ITALIJANSKI PLANOTI. — GLAVNI CILJ AVSTRIJCEV MORA BITI PORAZ ITALIJANSKE ARMADE. — ITALIJA JE POSTALA DESNO KRIVO ZAVEZNISKE FRONTE. — AVSTRIJCI BI NIČESAR NE DOSEGLI, ČERAVNO BI PRODRELI DO ADIŽE. — EDINOLE ZAVZETJE BENETK BI IMELO MORDA NEKAJ MORALNEGA UČINKA.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

KOT PRED VERDUNOM.

Italijanski položaj je posebno sličen francoskemu pred Verdunom v marezu 1916, dasiravno je obseg veliko večji. V marezu 1916 so Francozzi izločeno od reke Meuse začasno ustavili prodiranje Nemcev, potem ko so se moralni umakniti preko precej ozemlja. Imeli so dobre pozicije v svojih rokah, a so izgubili vse, razven prav zadnjih pozicij za topa, na katerih je bilo upati, da se bo moglo nuditi uspešno obrambo fortov in grščev izločno od reke Meuse.

Francozzi so se dobesedno borili s svojimi hrbiti proti reki in ko so Nemci prodirali naprej, dasiravno zelo počasi, se je potiskalo Francozzo po gršču navzdol k reki Menone. Sedaj so Avstrijevi, vsled svojih ofenziv v letih 1916 in 1917 dospeli skoraj na rob Beneške planote. Italijani vise sedaj na zadnjih vznovažnih grščih. Če se jih potisne s teh grščev in če pridejo Avstrijevi naprej za manj kot deset in komaj več kot pet milj, ali po Brenta ali Astico dolini ali po ozemlju med obema dolinama, potem bodo imeli Avstrijevi v rokah vse višje ležeče ozemlje, obvladujoče ravnnino in Italijani bi morali zopet v velikem obsegu izpremeti svojo bojno črto.

V preteklem letu, ko je bilo pričakovati takega napredovanja od strani Avstro-Nemcev, se je splošno pričakovalo, da se bodo Italijani umaknili na črto za reko Adižo, to je, da bodo izpraznili vse ducat milj od te življensko važne železnice. To je fronta, katero se omenja sedaj v poročilih. To je fronta, na kateri so vprizorili Avstrijevi svojo veliko ofenzivo leta 1914, ki pa se je izjavilova, kajti avstrijsko armadno vodstvo je moralno poslati svoje čete na izločno fronto, proti zmagovitom Rusom v Galiciji. Na tej fronti so tudi v pretekli jeseni Avstro-Nemci vprizorili svoje največje napore, ko je prišel sneg ter končal vse operacije.

NEZAVZETNA ČRTA.

Vsa ta možna umikanja bi ponovila skraćenje črte ter izboljšanje italijanskega položaja z vojaškega stališča, seveda pod pridržkom, da bi se ne pojavila kakšna

gorenje dele teh dolin v svojih rokah. Avstrijevi namernajo mor da tudi četrtni napad, ravno južno proti Veroni ter mogoče tudi peti napad ob Gardskem jezeru, a prvi napad bi bilo nad vse važnimi padovi.

Če bodo Avstrijevi v stanu na predvsem po teh dolinah za nekaj pol ducata milj ter zavzeti tudi gršč in gore med temi dolinami, potem bodo dospeli na ravno na široki fronti ter bodo obvladali italijanske pozicije. Av-

Pravi sovražnik Avstrije

V OFENZIVI PRETEKLEGA LETA SE JE AVSTRIJSKA ARMADA DOBRO OBNAŠALA, NE OZIRAJE SE NA TO, DA SO JI POMAGALI NEMCI. — BODOČA KAMPAJNA PROTI ITALIJI BO NAJBRŽE VODILA NEMCIJA, NE PA AVSTRIJA. — AVSTRIJA JE ZA RUSIJO NAJSLABŠI NAROD.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 24, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

MORALA AVSTRIJCEV SE JE POSLABŠALA.

Lahko rečemo, da ne pričakuje noben Avstrijec, da bi se zopet ustanovilo avstrijsko vlado po celi Beneški. Nekaj se je govorilo o aneksijah v furlanskih okrajih v bližini Julijskih Alp, a to je nevrjeten izid ter predstavlja v najboljšem slučaju krajne avstrijske težnje. Ne pomaga dosti zavojevati sedaj dosti več ozemlja, samo da se ga bo pozneje moralno zopet izročiti, ko vendar ni upanja na veliko vojno odškodnino.

Avstrijska armada se je izvanredno dobro obnašala v ofenzivi preteklega leta, dasiravno je glavne napade izvedlo šest ali sedem nemških divizij. Od tega časa napaj pa se je moralna avstrijskega naroda zelo poslabšala in poročila glede razmer v Avstriji ne dopuščajo nobenega dvoma, da večina naroda grozno trpi in da ne pozna nobene druge želje kot napraviti mir.

RIZIKO AVSTRIJSKE OFENZIVE.

Kampanja proti Italiji sdaj bo kampanja, diktirana od Nemčije ter vedena v namenu, da se olajša delo glavnih nemških operacij v Franciji in Belgiji. Uspeh Avstrije v tej kampanji ne bo privadel slednje bližje k miru, kajti ne bo se dotikal Francije, Anglike in Združenih držav ki imajo sedaj v rokah vprašanje miru ali vojne. Glede Italije bi bilo z njene strani napraviti sedaj mir priznanje poraza ter bi jo zadebla usoda, slična oni Rumunske. Italijo vzdržujejo sedaj v vojni problemi ohranitve same sebe, katerih problemov se sedaj nič več ne skriva pred narodom. V preteklem letu, ko so bile italijanske armade na avstrijskih tleh ter se je vojnim ciljem Italije dalo izraza v italijanskih upanjih po aneksijah neodrešenih dežel, je bila stvar čisto drugačna. Sedaj pomeni mir za Italijo predajo italijanskega ozemlja, ne pa predaje upanja, da se bo osvojilo avstrijsko ozemlje.

Povsem mirno lahko sklepamo, da bo šla Avstrija le z obotavljanjem v to kampanjo, v kateri se ne bo služilo njenim lastnim interesom. Lahko sklepamo, da morala avstrijskih armad ne bo slična moralni, katero so pokazale te armade v preteklem letu. Če bodo imeli, kar je zelo vjutno, otvorilni napadi za posledico velike izgube na življenjih, bodo posledice v ormai in v narodu mogoče najbolj resnega značaja. Obstaja neki riziko, katerega mora spoznati vsak človek, v tem prisiljenju Avstrije, da se poda v novo ofenzivo. Brez prisiljenja pa Avstrije ne bi in tudi ne bo pričelo z novo ofenzivo v Italiji.

BLIŽAJOČI SE POLOM CESARSTVA.

Če vsa znamenja ne varajo, se bliža Avstrija sedaj polomu, sličnemu onemu, ki je upropastil Rusijo. Prebivalstvo Avstrije, sestavljeno iz najbolj različnih narodov, vsebuje milijone, ki so dejanski nelojalni ter simpatizirajo z zavezniški, ne pa s centralnimi zavezniški.

Jugoslovani in Italijani so pred kratkim uravnali svoja medsebojna rivalstva glede zemlje ob Jadranskem morju, glede italijanskih aspiracij, radi katerih so v preteklosti stali Jugoslovani v službi Habsburžanov. Celi so pokazali nove znake svoje stoletja stare antipatije do Nemcev. Poljaki so bili notorično nezadovoljni izza dogovora in sklepa miru v Brest-Litovsku, tako nezadovoljni, da čujemo sedaj, kako jih je bilo treba zopet potolažiti s povrnitvijo Cholm okraja. Taka povrnitev pa bi zopet spravila na noge Maloruske ali Ukraince.

Z eno besedo, mi poznamo spornega duha prebivalstva Avstroogrške ter opazujemo dnevno znake naraščajoče ustaje med celimi skupinami prebivalstva. Mi vermo, da je ekonomsko vprašanje akutno, da je živilski problem težak in mi vemo, da bo sedanja ofenziva, če bo do poda v novo ofenzivo. Brez prisiljenja pa bi zopet spravila na noge Maloruske ali Ukraince.

LE STRANSKO POZORIŠČE.

Avstrija je bila za Rusijo najslabši izmed velikih narodov v Evropi v pričetku sedanja vojne in slabost Rusije je dovedla do poloma Rusije. Prezgodaj je spuščati se v prorokovanja; Avstrija je namreč preživelata pet stolnij prorokovanj.

Kljub temu pa je vse prej kot nevrjetno, da se bo izkazala neuspešna ofenziva ali krajevno uspešna ofenziva ki bo stala preveč, kot zadnja bitka. V vsakem slučaju je to odprta možnost nove italijanske kampanje, najbolj važna posledica, katero se sme pričakovati.

Spominjam pa se ob vsakem slučaju, da je italijansko bojno polje podrejeno, da je le "stransko pozorišče".

Usoda vojne in ona celega sveta bo odločena v Belgiji in Franciji in nikjer drugod in vojna bo dobljena ali izgubljena kot bo Nemčija poražena ali bo uspešna v njenem sedanjem konečnem udarcu za odločitev.

Italijanske operacije so zanimive. Ime bodo morala velike posledice z ozirom na novo Evropo, ki bo prisla; ne bodo pa — z vojaškega stališča — materialno uplivale na rezultat velikanskega dvoboja, ki se vrši sedaj v Pikardiji in Flandriji.

Stališče avstroogrške armade

(Nadaljevanje s 3. strani.)

strijei bodo v tem slučaju prevedli na tem sektorju bližu glavne komunikacijske črte Italjanov, da bi mogli slednji še nadalje ostati ob Piave in moralib si umakniti za Brento, Bacchiglione ali celo za Adijo. Če bodo

EN NEDOSTATEK AVSTRIJ.

CEV.

Austrijei bodo brez dvoma skušali pomoviti zadnje nemške uspehe. Napredovanje, kot so ga izvili Nemci pri Armentieres, bi bilo zadostno, da se uniči italijansko črto ob Piave in da sovražniku v roke Benetke ter najbrž tudi Vincenzo in Padovo. To bi bili lepi uspehi ofenzive, ki ne zahteva nobenega velikega rizika, razen precejšnje izgube, kajti lastne komunikacijske črte sovražnika so varne in avstrijski črti manjka vseh nedostatkov italijanske.

Je pa en nedostatek v avstrijskem položaju, in sicer ta, da radi gora ni dobrih zvez med avstrijskimi armadami v Trentini ter onimi na italijanski planoti. Za pregrinjanje čet v enega sektorja na drugi sektor v zračni črti tridesetih milj je treba spraviti teže na vlake ter jih spraviti v polkrog, ki je več kot 300 milj dolg. Če bi torej Italijani odločili pričeti z ofenzivo na Piave fronti, potem ko bi spravili Austrijei glavno maso svojih čet v Trentini, bi poteklo par tednov, predno bi mogli Austrijei ojačiti čete na ravni in otti v gorah. Italijani na svoji strani nimajo nikakih takih težkoč, kajti vse njih komunikacijske črte se nahajajo v ravni, ter se iztekojo iz Castelfranco. Šele če dospejo na ravno, morejo Austrijei združiti vse svoje armade na tej italijanski fronti.

Vsaka protiofenziva Italjanov, predno bi bili slednji gotovi, da se je avstrijsko ofenzivo iz Trentina stalno ustavilo, pa bi bila v skrajni meri nevarna, kajti celo zmaga ob Piave bi ne odstranila nevarnosti, prihajajoče od avstrijskih trentinskih armad z ozirom na italijanske komunikacijske črte med Treviso in Vicenzo.

NALOGA ITALIE JE ČAKATI.

Vsled tega se zdi meni neizogibno, da morajo igrati Italijani ulogo onega, ki čaka razvoj. S tem je spojena izguba Benetk, a Benetke so bile že preteklo leto tako-koreko izgubljene. S tem je mogče spojeno umikanje do Adije, a tudi temu se je v preteklem letu izognilo že la. Čakanje bo odstranilo riziko vsake vojaške katastrofe, katera bi imela za posledico poslabšanje morale ter tudi mogoče politične neline, ki bi sledili izgubi še več italijanskega ozemlja.

V nobenem slučaju ni italijansko bojno polje važno bojno po-

Po visokih Alpah in nizki Lombardiji

Spisal Janko Mlakar.

Južnotirolske doline so bile že veri. Z narodnim svetiščem je pa za časa preseljevanja narodov jačko obljudene. Rimljani so pošljali svoje naselniške datle noter v osrečje poslednjih ledeničnih tirolskih planin. Tudi Pinzolo je bila najbrž stara rimska naseljena, Sloveja je posebno po imenitnem templiju, v katerem je bogoval Saturn.

Tiroli so že v tistih časih zelo radi obiskovali glasovita svetišča, zato se je okrog Saturnovega templja kar trlo poganskis romnejev. Ko pa je v petem stoletju v Rendenski dolini, južno od Pinzola, začel sv. Vigilij ozanjevati krščansko vero, je Saturnovi moči in slavi kmalu odklenkalo.

Goreči apostol je namreč prišel tudi v Pinzolo. Njegovo oznanjevanje takega uspeha kakor drugod; kajti ljudstvo je imelo preveliko zaupanje v svojega Satur-

Ta svoj čin pa je moral plazati s smrtnjo. Pinzolci so se namreč takoj razjelili, da so ga komjenjali. A mi jih ni pomagalo. Vigilijevi nasledniki so v par letih spreobrazili tamošnje ljudstvo h krščanski prav toliko kakor vi, ki še niste

Cistite temeljito.

Električni Vacuum čistilec je edina priprava, s katero se odstrani ves prah iz karpetov, zagrinal in tapet, ne da bi se izpraznil po zraku. Izvleče globoko ležeči prah, katerega ne doseže krtaca.

Povspomite svoje čiščenje s tem, da kupite še danes ta čudovit pripomoček. V naših zalogah lahko vidite vsovrstne izdelke.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public

424 Broadway 124 West 42d Street 362 East 149th Street
126 Delancey Street 151 East 86th Street All Show Rooms
10 Irving Place 15 East 125th Street open until midnight

bili gorii. Videl nisem sploh druži, kako vseh deset minut ne zgleda novega slapa.

Ko pa prideu po preeej strmih ovinkih na Nemško planino (Malgia Tedeseja), zabišči se mi na sproti prostorni ledenički Adamelli.

Tako mi je mož čim beli Adamello in mi ga tudi tako poeniral, da sem sklenil ogniti se ga. Kajti

je odgovarjalna na vabilo uspehov.

Nadajde so zaveznički dejanski pokazali Italiji svojo pripravljenost,

da ji pomagajo v vsakem oziru. Angleške in francoske čete se še vedno nahajajo v gotovem številu v Italiji in njih navzočnost tam v preteklem letu je brez dvoma rešila Italijo konečnega poraza.

DESNO KRILO FOCHA.

Kef je pred kratkim rekel italijanski ministrički predsednik, jo postala Italija desno krilo zavezničke fronte. Z oživotvorjenjem skupnega poveljstva na zaveznički strani je prevezel general Foch odgovornost za obrambo v Italiji prav tako kot za ono v Franciji.

Kar potrebuje Italija glede artilerijske in municie, bo dobavil Foch, prav kot bo naprosil Italijan, da počasi na nizko stoeči in viško čepči tlakomer v "Aquilieri", na oblake, ki sem jih obrnil hrbot, in sem si pregnal slabovolje s pogledom na krasote, ki so mi bolj in bolj odpirela, čim globlje sem prihajal v dolino.

Vsi di Genova se lahko imenuje dolino vodopadov. Ker se dviguje proti svojemu sklepku v visokih pragovih, mora reka Sarea, ki jo pretaka, včakrat skakati čez nje. A tudi z desne in leve druge poti v drznih skokih v dolino.

Komaj se mi skrila za ovinkom cerkvice sv. Stefana, ki nekako čuva v vod v dolino, že mi začne bučati na ušesa vodopad Nardis. Kakih 1500 metrov nad dolino zaje potok svoje moči iz širnega Nardiškega ledenička ter pada po kratkem teklu v dve velikanskih skokih čez navpično črno steno v globok kotel takoj poleg poti.

Kolovoz postaja vedno bolj napel in se vije med velikanskimi tonalitnimi skalami, ki se raztresa na široko po dolini. To so zadnji ostanki proda, ki je pred stoletji spremjeval ogromne ledene valove, segajoče daleč po dolini navzdol. Madronski ledenički je namreč nekdaj napolnjeval vso dolino Genova. To dejstvo nam pričajo omenjene skale in pa od ledu obrušene plošče, ki jih je vse polno po dolini.

Onstran gostilne "Alla aqua fontana buona" se dolina nekoliko razširi. Na levi se dvigne strma, a lepo porastla stena, ki čeprav v lepoti celo slovčo Patriarše. Videl sem ga po raznih nemških kočah tolikokrat naslikanega, da sem ga zelo želel videti tudi v naravi.

Prvotno sem sicer nameraval med potjo stopiti tudi na Adamello, a odsvetoval mi je turo neki hribolaze, ki je pravkar prisel s te gore in me je zvečer v gostilni moril s svojim dolgočasnim priovedovanjem.

Ako bi malete na lepo vreme, bi že bilo vredno potruditi se gori, ker razgled je menda jako lep; žalibog, da ga jaz nisem užival. V meglji pa ne hodite! Zakaj, posebno zanimivosti ne najdete na celi poti. Cokljaj sem pet delih ur po zmerno napetem zasneženem Madronskem ledeničku in sem prišel ves utrujen na vrh.

Prof. Dr. H. G. BAER,
111 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

nasproti polita.
VAŽNO.—Određi to in prinesi s seboj.

Imam Erlichov sloviti 006 za krvne bolezni in oskrbovalce bolezni v nekaj dneh. Ozdravil sem tisoč slovcev oslablosti, kožne bolezni, revmatizma, keloidne in jetne bolezni, srbenje, mozole in vse kromične bolezni.

Zdravje vse.

Prof. Dr. H. G. BAER,
111 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

nasproti polita.

VAŽNO.—Određi to in prinesi s seboj.

jo je počastil samo še en gost. Priesel je z vodnikom čez laško mejo. Ko sem mu povedal, da nameravam čez "Passo di Presena", mi je svetoval, naj se pogodim z njegovim vodnikom, da me spremi do Tonalske ceste.

"Muslim, da ne potrebujem vodnika za to pot", sem mu rekel natot. "saj je steza nadelana in zaznamovana."

"Mislim, da ne potrebujem vodnika za to pot", sem mu rekel natot. "saj je steza nadelana in zaznamovana."

"No, kar se tiče steze, je boda prav malo' videš, ker je večinoma se pod snegom", odvrne mi on.

"spleh se pa tudi na kopnenem težko sledi. Da je pa zaznamovana, to slišim sedaj prvikrat iz vaših ust, kajti med celo šesturno potjo nisem videv nobenega znamenja. Tudi ledenički, ki sega od vrha do Presenskih jezer, ni posebno varen. Ker je zelo strm in na nekaterih mestih razpokan, rabila sva z vodnikom vrv. Kar zmenite se z njim. Ker mora itak nazaj v Ponte di Legno, kamor ste namejeni tudi vi, peljal vas bo za malenkostno odškodnino."

Gospod mi je res dobro hotel s svojim svetom: že iz vladnosti ga nisem mogel zavreči. Sel sem torek v vodniško sobo. Tam zagledam se na mizo majhnega, zaernelega možička, pravi tip laškega vodnika.

"Kdaj se vrnete domov?" ga vprašam kar naravnost v najlepši polyglottni laščini.

"Najprej hočem nalo povедriti in počivati. Okrog tretje ure jo pa mahnem nazaj", odvrne mi mož v še preeej dobri nemščini.

Morda mi nihal moja laščina všeč, ali se mi je pa zpal z nemščino prikupiti. A jaz sem se držal trdovratno njegovega mater-

nega jezika.

"Koliko zahtevate, da snemiti vam čez Passo di Presena?"

"Peljem vas prav ceno. Takša je sicer šestnajst; ker pa moram itak nazaj, mi boste dali samo štirinajst."

"Koliko, štirinajst?" začudim se jaz. "Kaj ne, saj mislite štirinajst soldov? To je prav malo." (Un soldo = 5 centesimov.)

"Vi se šalite!", zasmeje se vodnik. "Jaz ne mislim štirinajst soldov, ampak štirinajst lir."

Sedaj sem se pa jaz smejal.

"Kaj se vam blede? Mislite-li, da sem res tako vlijeden, da vam to mogoče, bom sporočili.

St. Z., Chicago, Ill. — Do danes še po nobeni poti ni mogoče prijeti v staro domovino. Kadar bo

bom plačal štirinajst lir, da vam ssem družbo delati?"

Te besede sem mu moral pove-

dati v nemščini, ker mi je laščina

že pošla, ko nisem bil pripravljen

na tako dolgo razgovor.

(Dalje prihodnjic.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

H. A. E., Cleveland, O. — Ver-

dun se nahaja od leta 1552 pod

francosko vlado. Prej je bil me-

sto nemško.

St. Z., Chicago, Ill. — Do danes

še po nobeni poti ni mogoče pri-

jeti v staro domovino. Kadar bo

mogoče, bom sporočili.

Nai urad je opremljen za zdravljenje moških v lesih bolzov, krovov, krovov, kožne in druge bolezni.

Mi rabimo najavljeno in načinljivo metodico, ki se brzo in stalno izvrši.

MI NE ZDRAVIMO, AKO SPOZNAMEMO, DA BOLEZEN NI OZDRAVLJIVA.

Gоворимо ваш језик

PROF. DR. MANSHIP Nasproti Kaufman Baers trgovine

408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

URE: dnevno od 9. do 8. zvezet; v nedeljo od 9.30 do 1. popol.

Mnogo ljudi je bolnih. Zakaj? Ker niso pravilno zdravljeni. Dr. S. P. MANSHIP pove resnico in zdravi tako, kot bolezen zahteva.

Nai urad je opremljen za zdravljenje moških v lesih bolzov, krovov, krovov, kožne in druge bolezni.

Mi rabimo najavljeno in načinljivo metodico, ki se brzo in stalno izvrši.

MI NE ZDRAVIMO, AKO SPOZNAMEMO, DA BOLEZEN NI OZDRAVLJIVA.

Gоворимо ваш језик

PROF. DR. MANSHIP Nasproti Kaufman Baers trgovine

408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

URE: dnevno od 9. do 8. zvezet; v nedeljo od 9.30 do 1. popol.

E 1872 (Pogled v nedolžno oko) — (Nedved). (Ruzič, Vilhar).

KARAKTERISTIČNI DEL: PROIZVAJANJE GOSPE DANILA, P. D. LJUBLJANSKI GIRARDI.

10-INCH 75c. (CANADA \$1.00)

E 1826 (Kristen boter. (Rajhnski zenitvanjski pismu!)

E 1827 (Kohi na Bakancu. (Cirkus "Zawata" (z godbo).

E 1828 (Naše babnici!

